

ЗВІТ
про підсумки діяльності обласної державної адміністрації –
обласної військової адміністрації у 2022 році
(на виконання ст. 45 Закону України „Про державну службу”)

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну основні зусилля облдержадміністрації – обласної військової адміністрації спрямовувались на забезпечення оборони країни, захисту інтересів держави та безпеки населення, відновлення економічної діяльності та формування засад для стійкого економічного розвитку.

Реалізовані заходи дозволили забезпечити надання допомоги Збройним Силам України, підрозділам територіальної оборони, організувати розміщення внутрішньо переміщених осіб, створити умови для релокації бізнесу із територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій.

Промисловість

Регіональні підприємства основного кола вистояли і не здійснили суттєвих змін щодо зменшення виробництв через бойові дії в Україні, проведення мобілізаційних заходів, порушення логістики постачання та збуту продукції, сировини, складність отримання та виконання експортних контрактів, блекаут тощо.

За попередніми даними, індекс промислової продукції за 9 місяців 2022 року становив 94,6 відс. до відповідного періоду 2021 року (по Україні – 65,0 відс.). За січень – вересень 2022 року промисловими підприємствами реалізовано продукції (товарів, послуг) майже на 22,2 млрд гривень. Основними видами промислової діяльності в області є: машинобудування крім ремонту і монтажу машин та устаткування, виробництво харчових продуктів та напоїв, виготовлення виробів з деревини, легка промисловість, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування.

З самого початку війни облдержадміністрацією – обласною військовою адміністрацією вживались заходи, спрямовані на підтримку стійкості регіону в

умовах воєнного стану, створення умов для підприємств, які релоковано з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій. Як результат на кінець 2022 року до Закарпаття релоковано 374 підприємства різних форм власності, у тому числі і фізичні особи-підприємці. У розрізі видів економічної діяльності це: 46,8 відс. – підприємства, які відносяться до IT-індустрії; 28,1 відс. – до сфери послуг у т.ч. і торгівельних; 20,1 відс. – підприємства переробної промисловості; 4,0 відс. – сфера будівництва; решта відноситься до сфери вантажних перевезень та сільського господарства.

Із загальної кількості підприємств переробної промисловості, які релокувалися до області (75 одиниць), це підприємства, основним видом діяльності яких є: виробництво одягу та взуття (20,0 відс. всіх підприємств переробної промисловості); виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування (17,3 відс.); виробництво машин і устаткування (12,0 відс.); оброблення деревини та виробів з деревини, крім меблів (8,0 відс.); виробництво харчових продуктів (6,7 відс.); виробництво меблів (5,3 відс.); виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (4,0 відс.); виробництво будівельних виробів із пластмас (4,0 відс.); виробництво електричного устаткування (4,0 відс.); виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (2,7 відс.); поліграфічна діяльність (2,7 відс.); інші галузі виробництва (12,7 відс.).

Змінили попереднє місце обліку, як платники податку, і перереєструвалися у Закарпатській області 79,3 відс. релокованого бізнесу.

За оперативними даними кількість працюючих на релокованих підприємствах складає більше 6,5 тисячі осіб.

Проводиться активна робота щодо надання допомоги у відновленні збуту високоякісної продукції релокованих підприємств, пошуку нових ринків та партнерів для забезпечення ефективного експорту, а саме розроблено та видано Каталог релокованих підприємств, який включає основні відомості про підприємство та перелік продукції, що пропонується для збуту всередині країни та для експорту за кордон.

Зовнішньоекономічна діяльність

Одними із основних напрямів нарощування виробництва високоякісної продукції та реалізації виробничого потенціалу у 2022 році був розвиток торговельно-економічних зв'язків підприємств області з іноземними партнерами та створення сприятливого інвестиційного клімату.

У січні – грудні 2022 року зовнішньоторговельний оборот у зовнішній торгівлі товарами становив 3 615,9 млн доларів США, у тому числі експорт товарів становив 1 970,5 млн доларів США, або 117,0 відсотків порівняно з аналогічним періодом 2021 року, а імпорт – 1 645,4 млн доларів США, або 97,0 відсотків.

Позитивне сальдо склало 325,1 млн доларів США.

За підсумками січня – грудня 2022 року підприємствами області експортовано промислової продукції на суму майже 2,0 млрд доларів США, що більше показника аналогічного періоду 2021 року на 17,0 відсотків (обсяг експорту товарів підприємствами Закарпатської області за підсумками січня – грудня 2021 року становив майже 1,7 млрд доларів США). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,20 (у 2021 році – 0,99).

Зовнішньоторговельні операції проводились з 131 країною світу. Традиційними основними торговельними партнерами області є Угорщина, Німеччина, Чехія, Італія, Польща, Австрія, Румунія та Словаччина. Підприємства експортують свої товари до Угорщини, Австрії, Словаччини, Німеччини, Чехії, Польщі, Румунії, Італії та Нідерландів. До 24 лютого 2022 року обсяг зовнішньої торгівлі з країнами Європейського Союзу досягав 75,0 відсотків зовнішньоторговельного обороту суб'єктів господарювання області.

Основними товарними групами експорту промислових підприємств Закарпатської області за підсумками 2022 року були:

машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання – 49,6 відсотка (978,2 млн доларів США);

продукти рослинного походження – 22,1 відсотка (435,8 млн доларів США), у тому числі експортовано різних зернових культур на 246,5 млн

доларів США (12,5 відсотка загального обсягу), насіння і плодів олійних рослин на 171,9 млн доларів США (8,7 відсотка загального експорту);

деревина і вироби з деревини – 7,7 відсотка (151,7 млн доларів США);

різні промислові товари – 5,4 відсотка (106,8 млн доларів США);

текстильні матеріали та текстильні вироби – 5,1 відсотка (99,9 млн доларів США);

взуття, головні убори, парасольки – 2,1 відсотка (42,0 млн доларів США);

готові харчові продукти – 1,9 відсотка (36,7 млн доларів США);

недорогоцінні метали та вироби з них – 1,6 відсотка (31,1 млн доларів США);

прилади та апарати оптичні, фотографічні – 1,1 відсотка (21,2 тис. доларів США).

Основними товарними групами в структурі імпорту були:

машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання – 39,6 відсотка (652,3 млн доларів США);

мінеральні продукти – 15,3 відсотка (252,3 млн доларів США);

засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 10,2 відсотка (168,4 млн доларів США);

полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 9,4 відсотка (155,4 млн доларів США);

текстильні матеріали та вироби – 5,6 відсотка (92,1 млн доларів США);

недорогоцінні метали та вироби з них – 5,0 відсотків (82,9 млн доларів США);

готові харчові продукти – 3,8 відсотка (62,7 млн доларів США);

продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 2,7 відсотка (45,1 млн доларів США);

маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів – 1,5 відсотка (24,9 млн доларів США);

прилади та апарати оптичні, фотографічні – 1,5 відсотка (24,5 млн доларів США).

Експорт продуктів рослинництва зріс майже у 4,5 рази до 435,8 млн

доларів США, а їх частка до 22,1 відсотка загального обсягу.

Закарпатська область у економічному вимірі глибоко інтегрована в європейський економічний простір, у зв'язку з чим значна частина експортованої промислової продукції виробляється підприємствами з іноземним капіталом. На території області вкладені фінансові ресурси інвесторів із 21 країни – члена Європейського Союзу.

В області працюють інвестори із 43 країн світу, на 10 з яких припадає більше 94,0 відсотків загального обсягу прямих іноземних інвестицій.

З країн Європейського Союзу надійшло 544,3 млн доларів США інвестицій (96,1 відсотка загального обсягу), а 21,8 млн доларів США (3,9 відсотка) – з інших країн.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли з:

Кіпру – 310,9 млн доларів США (54,9 відсотка загального обсягу),

Австрії – 67,0 млн доларів США (11,8 відсотка);

Нідерландів – 42,4 млн доларів США (7,5 відсотка);

Німеччини – 42,4 млн. доларів США (7,5 відсотків);

Угорщини – 31,0 млн доларів США (5,5 відсотка);

Люксембургу – 14,0 млн доларів США (2,5 відсотка),

Чехії – 6,8 млн доларів США (1,2 відсотка);

Словаччини – 6,2 млн доларів США (1,1 відсотка);

Сполучених Штатів Америки – 5,5 млн доларів США (1,0 відсоток);

Італії – 5,3 млн доларів США (0,9 відсотка);

Польщі – 3,4 млн доларів США (0,6 відсотка).

У галузевій структурі найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій спрямовані у промисловість (87,0 відсотків загального обсягу), операції з нерухомим майном (4,8 відсотка), оптову та роздрібну торгівлю, ремонт транспортних засобів і мотоциклів (3,0 відсотки), тимчасове розміщення й організація харчування (2,1 відсотка).

З метою здійснення системного аналізу і визначення основних напрямів розв'язання ключових проблем у зовнішньоторговельній діяльності підприємств та у питаннях залучення іноземного капіталу у розвиток

виробництва облдержадміністрацією – обласною військовою адміністрацією у 2022 році постійно здійснювався моніторинг виконання завдань у напрямі активізації зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності, зокрема Програми формування позитивного міжнародного інвестиційного іміджу та залучення іноземних інвестицій у Закарпатську область на 2021 – 2025 роки, основними пріоритетами якої є покращення інвестиційного клімату Закарпатської області та популяризація регіону на міжнародному рівні.

Налагоджено співпрацю та обмін інформацією з державними установами „Офіс з розвитку підприємництва та експорту” та „Офіс із залучення та підтримки інвестицій” („ЮКРЕЙНІНВЕСТ”) у напрямі сприяння довгострокового партнерства з іноземним бізнесом. На Інтерактивній мапі України державної установи „ЮКРЕЙНІНВЕСТ” доступний тізер Закарпатської області з короткою інформацією про регіон (<https://ukraineinvest.gov.ua/analytics-research-2/overview-of-the-regions/>), де потенційні інвестори можуть отримати короткий огляд економічного потенціалу Закарпаття та іншу корисну інформацію.

Із загальної кількості релокованих до Закарпаття підприємств майже половина (49,3 відсотка) – представники ІТ-індустрії, серед яких такі відомі компанії як AstoundCommerce, SoftServe, SigmaSoftware, Genesis, 4TEAM, Telesens, EPAM, Intellias, SQUAD, CANFLY, PettersonApps, Smart-UI, PrecoroInc, Caspio, Grid Dynamics, Азбука ІТ, SCS, Bograchtechnologies, HebronSoft, CYBRIDGETECHNOLOGY, Simcord та інші.

Протягом 2022 року облдержадміністрацією – обласною військовою адміністрацією забезпечено організацію та проведення контактних заходів та офіційних зустрічей, серед яких:

виїзна робоча нарада з представниками „АтоллХолдінг” та ПрАТ „Єврокар”, де обговорено позиції представників регіональної влади щодо індустриалізації регіону та розвитку індустриальних парків, можливостей і умов створення нового середовища для динамічного розвитку автопрому, питання розвитку ІТ у кластері автомобільної промисловості;

зустріч народних депутатів України, представників місцевої влади та

девелоперів щодо розбудови індустріальних парків у Закарпатській області;

українсько-словацький бізнес-форум;

третій щорічний форум „Re:OpenZakarpattia 2022”, де було обговорено перспективи розвитку області та роботу бізнесу в період війни;

засідання за круглим столом на тему: „Результати аналізу та рекомендації щодо шляхів підтримки виходу підприємців Закарпаття на нові ринки”, яке було проведено у рамках проєкту GIZ/ПРООН „Підтримка інклюзивного економічного розвитку в Україні через зв'язок експортної стратегії, регіонального розвитку та Цілей сталого розвитку”.

Упродовж 2022 року до Реєстру індустріальних парків України внесено промисловий парк „Марамуреш”, що розташований на території Солотвинської селищної громади. Це був перший парк, який внесений до Реєстру в умовах воєнного стану та зареєстрований за новою процедурою реєстрації парків, а також індустріальний парк „Ужгород”, який знаходиться на території Ужгородської міської територіальної громади.

Мале і середнє підприємництво

На 2022 рік в обласному бюджеті на реалізацію заходів Програми розвитку малого та середнього підприємництва на 2021 – 2023 роки у Закарпатській області було передбачено 1500 тис. грн., однак у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану в Україні бюджетні кошти було перерозподілено на підтримку інших, більш важливих у воєнний час статей бюджету. Остаточо на виконання завдань та заходів Програми на 2022 рік з обласного бюджету виділено 140 тис. грн., а виконання деяких заходів, що потребували фінансування у минулому році відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 року № 590 (із змінами) – призупинено.

З метою забезпечення більш ефективної взаємодії бізнесу і влади, створення дієвого механізму та інструментів підтримки малого і середнього бізнесу в області діє Центр підтримки підприємництва. До Центру звертаються з метою отримання кваліфікованої інформаційно-консультативної

підтримки для започаткування і ведення підприємницької діяльності, використання системи публічних закупівель «ProZorro», започаткування бізнесу, пошуку фінансових ресурсів (грантів, кредитування) тощо.

З метою збереження робочих місць у період „блекауту” та визначення механізму надання компенсації частини вартості придбаних альтернативних джерел енергозабезпечення суб'єктами господарювання за рахунок коштів місцевих бюджетів розроблено „Порядок використання коштів, передбачених в обласному бюджеті на виконання Програми розвитку малого та середнього підприємництва у Закарпатській області на 2021 – 2023 роки для здійснення компенсації у 2023 році частини вартості придбаних альтернативних джерел енергозабезпечення суб'єктами господарювання”.

Систематично на офіційному веб-сайті облдержадміністрації, на сторінці департаменту економічного та регіонального розвитку та у мережі Фейсбук (Центр підтримки підприємництва Закарпаття) розміщується актуальна інформація для суб'єктів малого та середнього підприємництва щодо участі у проектах, які пропонують Програми міжнародної технічної допомоги, комерційні пропозиції іноземних компаній, а також інформація щодо проведення і можливості участі суб'єктів господарювання області в міжнародних заходах економічного характеру, виставках-ярмарках тощо.

Запроваджено на постійній основі реалізацію соціального проекту „Зустріч влади і бізнесу”. На ці зустрічі запрошуються керівники місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, контролюючих органів, представники територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, де спільно з бізнесом розглядаються і вирішуються актуальні та проблемні питання.

Регіональний розвиток

В області проведена паспортизація в усіх територіальних громадах, яка демонструє інвестиційний, людський та природний ресурс територій, що повинно лягти в основу нових стратегічних документів територіальних громад.

Один з основних напрямів співпраці з територіальними громадами – надання методичної допомоги у формуванні стратегій громад. Робота велася із залученням найкращих спеціалістів з розвитку територій, науковців та громадськості. Результатом співпраці мають стати стратегії територіальних громад, що будуть розроблені, враховуючи соціально-економічні показники паспортів територіальних громад.

На виконання „Програми формування позитивного міжнародного інвестиційного іміджу та залучення іноземних інвестицій у Закарпатську область на 2021 – 2025 роки” оновлено та видано Каталог інвестиційних пропозицій, Каталог експортного потенціалу підприємств Закарпаття та Інвестиційний паспорт Закарпаття. Видано брошуру „Смакуй Закарпатське” українською та англійською мовами, а також „Каталог Корисних копалин Закарпатської області”. Опрацьовано матеріали щодо підприємств, які займаються виробництвом продукції на експорт, та інформацію щодо інвестиційних пропозицій і проектів, перелік земельних ділянок та виробничих приміщень, що можуть бути запропоновані інвестору. Зокрема, проводилася робота щодо активізації функціонування вже існуючих індустріальних парків „Соломоново”, „Марамуреш”, „Ужгород”, розглядалися пропозиції щодо створення нових, напрацьовано дієвий механізм стимулювання розвитку їх мережі.

Аграрний сектор

У 2022 році у рамках Програми підтримки малих агровиробників, що фінансувалася коштом бюджетної підтримки Європейського Союзу, відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2022 року № 918, юридичні та фізичні особи через платформу Державного аграрного реєстру отримали спеціальну бюджетну дотацію за утримання великої рогатої худоби (корів) усіх напрямів продуктивності.

Для залучення широкого кола учасників до участі у Програмі проведено широку інформаційно-роз'яснювальну роботу з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, суб'єктами господарювання, фізичними особами, що проводять діяльність у галузі скотарства щодо умов та порядків отримання фінансової підтримки за цим напрямом. Загалом у 2022 році цю фінансову підтримку отримали 283 власники тварин за утримання 2468 голів корів на загальну суму 13080,4 тис гривень.

У 2022 році на реалізацію Програми розвитку і підтримки тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції в області на 2021 – 2025 роки, з метою підтримки вівчарства було спрямовано 2719,2 тис грн., яку отримали 252 власники овець за утримання 19463 голів вівцематок та ярок старше року (з розрахунку 139,7135 гривень за одну голову).

Між облдержадміністрацією – обласною військовою адміністрацією та Акціонерним товариством „Державний ощадний банк України” підписано Меморандум про співробітництво для ефективного сприяння суб'єктам господарювання мікро-, малого та середнього підприємництва з питань застосування фінансових інструментів підтримки інноваційної діяльності, інвестиційних проектів, грантів виробництва товарів та послуг, оновлення матеріально-технічної бази виробництва, створення нових робочих місць тощо.

Загальна площа посіву сільськогосподарських культур у всіх категоріях господарств у 2022 році склала 183,8 тис. га, з яких 80,0 тис. га або 43,5 відсотка складають зернові культури, картопля та овочі 41,9 тис. га або 22,8 відсотка, технічні культури 24,0 тис. га або 13 відсотків та інші культури.

У структурі зернового клину площа посіву ранніх зернових культур склала 28,2 тис. га (пшениця – 24,9 тис га, ячмінь – 1,9 тис. га, овес – 1,4 тис. га), а найбільшу питому вагу у структурі зернових має кукурудза із загальною площею посіву 49,5 тис. га.

За оперативною інформацією, по всіх категоріях господарств під урожай 2023 року здійснено посів озимих культур на площі 23,3 тис. га, озимого ріпаку 0,2 тис. гектара.

За звітний період минулого року до державного реєстру виробників насіння та садивного матеріалу включено 6 суб'єктів господарювання (ТОВ „Агропром-Закарпаття”, ДП „Голланд Планта Україна”, ФГ „Коник”, ТОВ „Аркадіс”, ДП „Еліта”, Дослідна станція НААН), з яких 4 плодово-ягідних розсадника.

За останніми обліковими даними у всіх категоріях господарств області обліковується 387,8 тис. га сільгоспугідь, у тому числі 192,4 тис. га ріллі.

Станом на 01 січня 2022 року в області було зареєстровано 1446 сільськогосподарських підприємств, у тому числі 1381 фермерське господарство, більшість з яких малі та середні, та понад 257 тис. особистих селянських господарств. Проте характерною особливістю є те, що на господарства населення припадає 88,7 відс. сільськогосподарських угідь, ними виробляється понад 90 відс. валової продукції сільського господарства.

Ремонт автомобільних доріг

Відповідно до переліку об'єктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонтів автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам за бюджетною програмою 3131090 у 2022 році обсяг фінансування становив 450,7 млн грн у тому числі видатки споживання 225373,600 тис. грн, видатки розвитку 225374,600 тис. грн).

До переліку було включено 33 об'єкти, що планувалося відремонтувати у 2022 році, більшість яких є перехідними із попередніх років.

Із 33 об'єктів проектно-кошторисна документація була розроблена на всі об'єкти, було оголошено процедури відкритих торгів та укладено 32 угоди.

У січні – лютому 2022 року з 450,748 млн грн. профінансовано з державного бюджету 55,563 млн грн. Касові видатки складають 52,144 млн грн., або 93,8 відс. від отриманого фінансування. Фінансування призупинено.

За рахунок залишків субвенції, що утворилися на 01.01.2022 у сумі 9,295 млн грн., касові видатки складають 9,293 млн гривень (99,9 відс.).

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України фінансування вкрай обмежене.

Енергозабезпечення та відновлювальна енергетика

Станом на 1 вересня 2022 року на території області було зосереджено 73 об'єкти відновлювальної енергетики, які виробляють електричну енергію, із загальною встановленою потужністю 289,2 МВт. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики збільшилась на 1,1 МВт завдяки введенню в експлуатацію 2 нових сонячних станцій.

Найбільшу частку потужностей з виробництва електроенергії займають 57 сонячних електростанцій – 83,7 відс. (242,0 МВт). На території області діють дві міні ГЕС (до 1 МВт), десять малих ГЕС (до 10 МВт) та одна ГЕС (від 10 МВт). Частка їх потужностей складає 14,6 відс. (42,1 МВт). Електроенергія з біогазу представлена трьома об'єктами, частка яких – 1,7 відс. (5,1 МВт) від загальної потужності.

За 9 місяців 2022 року вказаними об'єктами вироблено 333,2 млнкВт/год. електроенергії, що у порівнянні з аналогічним періодом минулого року менше на 91,2 млнкВт/год. електроенергії. Найбільше електроенергії вироблено на сонячних електростанціях 217,8 млн кВт/год. (65,4 відс.). Гідроелектростанціями вироблено 113,1 млн кВт/год., що складає 33,9 відс. від загального обсягу виробництва. З біогазу було вироблено 2,1 млн кВт/год., що становить 0,7 відсотка.

Визначено ряд дієвих заходів щодо підготовки та реалізації планів ощадного споживання енергоносіїв під час проходження осінньо-зимового періоду 2022/23 року, зокрема: проведення режимно-налагоджувальних робіт системи газ-повітря в котлах; оптимізація роботи гідравлічної системи котлів та водно-хімічна підготовка; регулювання подачі теплоносія залежно від часу доби, зовнішньої температури тощо; реконструкція котелень шляхом встановлення додаткових твердопаливних котлів, які працюють на паливних пелетах, встановлення додаткових електричних котлів тощо.

Визначені заходи при їх реалізації дозволяють зменшити споживання енергоносіїв під час проходження осінньо-зимового періоду 2022-2023 року приблизно на 20 відс. або близько 6 млн куб. м природного газу від запланованого.

Також варто відмітити, що область за останні 9 років скоротила майже вдвічі споживання природного газу усіма категоріями споживачів. Так, у 2012 році обсяг газу, розподілений споживачам області, складав 651,6 млн куб. м, тоді як у 2021 – 361,2 млн куб. м.

Проблема енергоємності інфраструктури виглядає особливо актуальною через залежність України від імпортованих енергоносіїв (зокрема, природного газу). Таким чином, впровадження заходів з економії енергоресурсів збільшує енергонезалежність як кожної громади, так і країни в цілому.

З цією метою розроблено цільову програму „Тепла оселя” з підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків, які беруть участь у програмі „ЕНЕРГОДІМ” державної установи „Фонд енергоефективності” на 2022 – 2023 роки.

Суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність та надають послуги у сфері житлово-комунального господарства, за I півріччя 2022 року реалізовано послуг усумі 349,3 млн грн, споживачами проведена оплата у сумі 310,3 млн грн, що становить 88,8 відс., у тому числі населенням – 97,6 відсотка.

Туризм та рекреація

Мережа оздоровчих, рекреаційних та туристичних об'єктів області нараховує 511 об'єктів, у т.ч.: 23 – оздоровчих, 126 – рекреаційних, 362 – туристичних. В області одночасно можна розмістити близько 26000 відпочиваючих осіб.

Крім цього, на території області готові надавати послуги з розміщення, харчування та організації дозвілля більше 500 сільських садиб, власники яких об'єднуються у спілки та асоціації, що дає можливість більш активно, зі знанням справи, розвивати сільський туризм, залучаючи нових його

представників, а також спільними зусиллями пропагувати свій туристичний продукт, створювати нові послуги та атракції для відпочиваючих.

В області нараховується 56 діючих гірськоколижних витягів, у т.ч.: бугельних – 40, крісельних – 8, якірних – 3, елеваторного типу – 2, мультиліфти – 3, а також ратраків – 26, пунктів прокату – 38.

Протягом січня – лютого, липня – вересня 2022 року реалізовувались заходи за напрямками: просвітницька діяльність та науково-освітнє забезпечення розвитку туризму; популяризація туристичного потенціалу Закарпаття.

Щомісяця проводився моніторинг сплати туристичного збору до місцевих бюджетів області, до яких станом на 01 вересня 2022 року сплачено майже 13449 тис. грн. туристичного збору, що на 94,5 відс. більше аналогічного періоду 2021 року. У тому числі: туристичний збір, сплачений фізичними особами становив 6403,3 тис. грн., а збір, сплачений юридичними особами – 7045,4 тис. гривень.

Природоохоронні заходи

Оформлено 67 охоронних зобов'язань на об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення для дотримання встановленого режиму охорони та збереження цінних природних комплексів.

Затверджено 67 положень про об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення.

Видано 10 дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

Видано 52 дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Рішення про зупинення дії дозволів або їх анулювання не приймалися.

Надано дані про величини фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі для розробки проектів ОВД, ОВНС та документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів забруднюючих речовин

25 суб'єктам господарювання.

У сфері поводження з відходами зареєстровано 208 декларацій про відходи.

Розглянуто 43 повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, внесених суб'єктами господарювання до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, з яких 18 відхилено у зв'язку з не врахуванням вимог нормативно-правових актів, що регулюють питання оцінки впливу на довкілля планової діяльності. Надано 23 висновки з оцінки впливу на довкілля щодо планованої діяльності, якими визначено допустимість їх провадження та два висновки про недопустимість.

Охорона здоров'я

В області було розгорнуто та функціонувало 6310 ліжок у закладах охорони здоров'я, що надають спеціалізовану та високоспеціалізовану медичну допомогу, що складає 50,8 на 10 тис. населення.

На 2022 рік в обласному бюджеті була передбачена субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я у сумі 102 156,2 тис. грн, із них:

на оплату поточних видатків закладів у системі охорони здоров'я, визначених підпунктом „є” пункту 3 частини першої статті 90 Бюджетного кодексу України і інші спрямування на суму 97 564,4 тис. грн.;

для закупівлі опорними закладами охорони здоров'я послуг щодо проектування та встановлення кисневих станцій на суму 4 591,8 тис. гривень.

Крім того, в обласному бюджеті у 2022 році були передбачені видатки на: оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 79 798,2 тис. грн.;

на забезпечення заходів восьми обласних Програм на загальну суму 39 167,6 тис. грн, у тому числі по загальному фонду – 35 347,75 тис. грн. та по спеціальному фонду – 3 819,85 тис. гривень. Профінансовано заходи Програм за 8 місяців 2022 року у сумі 17 644,65 тис. грн, в тому числі по загальному фонду – 17 077,9 тис. грн та по спеціальному фонду – 566,75 тис. грн;

для забезпечення централізованою подачею кисню ліжкового фонду закладів охорони здоров'я області, які надають стаціонарну медичну допомогу пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої SARS-Cov-2 (для проведення робіт) – 10 833,1 тис. грн.;

для здійснення видатків на харчування тимчасово переміщеним та/або евакуйованим особам, у тому числі дітей, у зв'язку із введенням воєнного стану – 1500,0 тис. гривень. Профінансовано за 8 місяців 2022 року на суму 576,0 тис. гривень.

Розвиток освіти

У 2022 році в області функціонувало 598 закладів дошкільної освіти різних типів та форм власності. Послуги дошкільної освіти отримували більше 42 тис. дітей.

Освітній процес у закладах дошкільної освіти забезпечувало близько 5094 тис. фахівців. З них 3341 педагогічний працівник закінчив заклад вищої освіти та 1753 – заклади фахової передвищої освіти.

У 2022 – 2023 навчальному році функціонують 582 заклади загальної середньої освіти, у тому числі 569 – комунальної форми власності та 13 – приватної.

У 2022 навчальному році функціонував 21 заклад позашкільної освіти системи Міністерства освіти і науки України, в яких було організовано роботу 1183 гуртків, секцій та інших творчих об'єднань для вихованців.

На базі Воловецької філії Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді „Арніка” організовано оздоровлення та відпочинок дітей із соціально незахищених категорій сімей.

В області сформовано мережу державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які здійснюють підготовку кадрів для потреб економіки регіону та задоволення потреб громадян у професійній освіті.

Наразі мережа ЗП(ПТ)О охоплює 16 закладів професійної (професійно-технічної) освіти і складається з різних типів: чотири вищі професійні училища (одне з яких – структурний підрозділ закладу вищої освіти), два

центри професійно-технічної освіти, дев'ять професійних ліцеїв і професійно-технічне училище. Навчання у закладах освіти здійснюється за 14 напрямками і видами господарської діяльності для шести галузей економіки: промисловість, торгівля і громадське харчування, будівництво, сільське господарство, транспорт, житлово-комунальне господарство і невиробничі види побутового обслуговування населення. Загальний контингент ЗП(ПТ)О становив близько 6 тис. здобувачів освіти; 75 відсотків учнівського контингенту одночасно з професією отримують повну загальну середню освіту.

Станом на 01 вересня 2022 року створено 56 опорних закладів із дотриманням усіх нормативно-правових актів і 68 філій.

Разом з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування продовжено системну роботу щодо модернізації мережі закладів загальної середньої освіти, приведення її у відповідність до реальних потреб населення. Зокрема, реалізація освітньої реформи здійснюється в основному шляхом зменшення кількості шкіл з малою наповнюваністю учнів.

У 2022 році створено два інклюзивно-ресурсні центри та релоковано з міста Харкова Державний біотехнологічний університет, якому передано на баланс частину майна Державних навчальних закладів Ужгородського та Мукачівського центрів професійно-технічної освіти.

Розвиток культури

В області діють 5 професійних театрів, камерний хор „Кантус”, обласна філармонія, в якій працює 6 професійних музичних колективів, Заслужений академічний Закарпатський народний хор, обласний організаційно-методичний центр культури та центр культури національних меншин, 8 державних музеїв, заклади вищої та фахової передвищої освіти (2 – обласного підпорядкування) та 67 мистецьких шкіл (56 шкіл мистецтв, 8 музичних, 1 художня, 1 хорова, 1 хореографічна школи), 468 бібліотек, 451 установа клубного типу.

З початку року сфера культури активно працює як в онлайн-режимі (дистанційно), так і дотримуючись всіх норм і вимог в офлайн. Зокрема, було

проведено 72 культурні та мистецькі заходи, у тому числі конкурси, наради, арт-проекти, майстер-класи та ряд інших заходів, передбачених річним планом.

У 2022 році до м. Ужгород релоковано Донецький академічний обласний драматичний театр (м. Маріуполь), якому для творчої діяльності надано приміщення та сцену Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені братів Шерегіїв. У репертуарі театру 4 вистави. Заплановано гастролі по Україні та за кордоном.

Підтримка внутрішньо переміщених осіб

За оперативними даними мобільних операторів в області перебуває понад 340 тис. внутрішньо переміщених осіб. Інформація про понад 154 тис. осіб (в тому числі 53,4 тис. дітей, 4,7 тис. осіб з інвалідністю, 18,8 тис. осіб похилого віку) внесена до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, держателем якої є Міністерство соціальної політики України.

Всім внутрішньо переміщеним особам надано можливість на призначення та виплату усіх видів державних допомог та отримання соціальних, освітніх, медичних послуг відповідно до потреб і вимог чинного законодавства.

Реалізація заходів з підтримки внутрішньо переміщених осіб здійснюється шляхом фінансування коштами місцевих бюджетів закладів освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури, соціального захисту населення, які надають відповідні публічні послуги всім жителям області.

У територіальних громадах області створено центри (пункти), що виконують функції гуманітарних хабів, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів благодійних організацій, волонтерів, особистих внесків мешканців, у тому числі із закордону. Внутрішньо переміщеним особам надається необхідна допомога у розміщенні, забезпеченні тимчасовим безоплатним житлом, харчуванням і продуктами харчування, одягом, засобами гігієни тощо. Як правило, розміщуються вони у комунальних закладах громад, де наявне опалення та є необхідні умови для проживання.

При потребі у цих приміщеннях проводяться поточні ремонтні роботи з реконструкції котелень, електромереж, водопостачання та водовідведення. На пільгових умовах здійснюється забезпечення твердим паливом.

У місцях тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб передбачено розміщення інформації щодо адреси та номера телефону закладу первинної медико-санітарної допомоги, куди може звернутися громадянин для отримання первинної медичної допомоги, за рецептами по державній програмі „Доступні ліки” з питань тимчасової чи постійної втрати працездатності, а також стосовно їх можливостей на отримання пільг, гарантій, компенсацій, міжнародної підтримки тощо. Юридичні консультації вони отримують у Центрі правової підтримки осіб, постраждалих внаслідок вторгнення росії.

З метою удосконалення взаємодії органів державної влади, установ і організацій із надання допомоги сім'ям та дітям, які постраждали від військових дій збройних сил російської федерації, надання їм соціальної та психосоціальної підтримки, правової допомоги тощо Закарпатський обласний центр соціальних служб визначений головним партнером проєкту „Інтегрована підтримка через міждисциплінарні мобільні команди”, який реалізується міжнародним благодійним фондом „Українська фундація громадського здоров'я” у співпраці та фінансової підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). На території області вже створено та функціонує обласна мультидисциплінарна мобільна команда та 5 (ММК) в містах Ужгород, Чоп, Виноградів, смт Великий Березний. В кожному ММК входять фахівець із соціальної роботи, юрист, психолог та медичний працівник.

Розпорядженням начальника обласної військової адміністрації внесені зміни до Регіональної програми „Турбота” щодо посилення соціального захисту громадян на 2022 – 2024 роки в частині надання закарпатцям, які безоплатно прихистили вимушених переселенців, матеріальної допомоги в сумі 4000,0 грн за розміщення у вересні або жовтні 2022 року двох і більше внутрішньо переміщених осіб на період не менше 30 календарних днів. Ці кошти дозволять частково компенсувати витрати на житлово-комунальні послуги та інші побутові потреби.

Проведено засідання за „круглим столом” з обговорення нагальних питань у сфері захисту прав дітей, спричинених збройною агресією російської федерації проти України, за участі представників органів державної влади у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, юстиції, прикордонної служби, громадських організацій та міжнародних партнерів: ГО „Неємія”, МБФ СОС дитячі містечка України, ЗЖГО „Веста”, „Комітет медичної допомоги на Закарпатті”, МФОЗНС „Регіон Карпат”, представництва УВКБ ООН, БФ Доркас Ейд Інтернешинал, БФ „Світ без сиріт”, ГО „Співчуття”, БФ „Щасливі серця”.

З березня до вересня 2022 року за Урядовою соціальною програмою „Прихисток” 3553 домогосподарства області надали прихисток понад 12,6 тис. внутрішньо переміщеним особам.

З початку військової агресії російської федерації проти України місцями компактного проживання для внутрішньо переміщених осіб стали 307 закладів бюджетної сфери (школи, дошкільні, позашкільні, оздоровчі, спортивні заклади, гуртожитки тощо), де проживали понад 15,5 тис. внутрішньо переміщених осіб, які були охоплені безкоштовним харчуванням, іншими послугами забезпечення життєдіяльності.

В області відібрано 80 об'єктів різної форми власності, в приміщеннях яких здійснюється ремонт коштами місцевих бюджетів, благодійних, релігійних та міжнародних організацій для подальшого проживання в них внутрішньо переміщених осіб, зокрема із числа маломобільних груп населення. Фінансування видатків здійснювалося також у межах обласної Програми облаштування місць для тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб у Закарпатській області на 2022 рік.

Цифровий розвиток, цифрові трансформації та цифровізація

У 2022 році в області відкрито 5 центрів надання адмінпослуг в селищах міського типу Буштино, Великий Бичків, Вилок, Королево та селі Нересниця. ЦНАПаами надано 172 235 послуг внутрішньо переміщеним особам.

З самого початку війни всі ЦНАПи області функціонували і як Центри Турботи – пункти збору гуманітарної допомоги для внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців.

У восьми ЦНАПах встановлено електронні черги: смт Ясіня, Великий Бичків, Вилочок, Дубове, Буштино; селах Кам'янське, Довге, Білки. Завдяки сучасним системам обслуговування вдається уникнути черг та оптимізувати роботу фахівців. Громадяни обирають потрібну послугу, отримують талон із номером реєстрації та дізнаються орієнтовний час до виклику. У ЦНАПах створено всі умови, щоб очікування було недовгим і максимально комфортним.

Закарпатська область стала партнером проєкту „Посилення стійкості громад – фаза 2”.

Проєкт реалізується ПРООН за фінансової підтримки Уряду Великої Британії та спрямований на зміцнення стійкості суспільства, підвищення довіри громадян до влади шляхом створення відповідних можливостей для подолання кризи, надання високоякісних державних послуг та створення сприятливих умов соціально-економічного відновлення і розвитку. З метою покращення надання якісних державних послуг та створення сприятливих умов для соціально-економічного розвитку районів передано автомобілі в Усть-Чорнянську територіальну громаду, який забезпечує соціальні послуги для маломобільних груп населення чотирьох населених пунктів Тячівщини (підвезення необхідних речей, продуктів харчування для соціального будинку „Надія”, здійснення транспортування літніх людей тощо), та у Драгівську територіальну громаду для підвищення якості та доступності надання медичної допомоги жителям семи сіл Хустщини.

Чотирнадцять громад області отримали мобільні діагностичні комплекси – програмно-апаратні комплекси для телемедицини IDIS2GO. Обладнання дозволило надавати кращі медичні послуги та здійснювати швидку діагностику, що оптимізує роботу лікарів.

Десять громад області отримали планшети за проєктом „Посилення стійкості громад в регіонах України – фаза II”. Сімдесят дев'ять планшетів

отримали діти у Вишківській, Хустській, Ясінянській, Виноградівській, Дубівській, Білківській, Буштинській, Великобичківській, Кам'янській та Нересницькій територіальних громадах.

Територіальні громади (Драгівська і Горинчівська на Хустщині, Ставненська на Ужгородщині), благодійні організації („Волонтери Закарпаття”, „Сила Ужгорода”, „Єдина Україна”, „Віра, надія, любов”, „Серце до серця”) та волонтери отримали вісім ноутбуків і чотири інтерактивні дошки за проектом „Посилення стійкості громад – фаза II”.

У квітні 2022 року розпочав свою роботу Закарпатський ІТ-кластер у відповідь на виклики, які постали перед областю у зв'язку з релокацією понад 20 тисяч айтівців. До кінця року до організації долучилися десятки ІТ-компаній та сотні ФОПів. ІТ ClusterTranscarpathia ефективно функціонує та розвивається. ІТ-кластер об'єднав понад 100 компаній-резидентів та 70 ФОПів. Айтівці релокують бізнес здебільшого до міст Ужгорода, Мукачева, Берегова, Хуста, Тячева. Проведено літній ІТ-табір для 200 школярів.

Спільно з фахівцями ІТ-компаній, які входять до ІТ-кластеру, обласною військовою адміністрацією проводиться підготовка навчальних курсів і програм для студентів та навчальних курсів для позашкільної освіти.

Спільно з ІТ-кластером, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Словацьким технічним університетом, за підтримки обласної військової адміністрації подано заявку по Дунайській регіональній програмі на проєкт „Інформаційна платформа транскордонного співробітництва для кооперації та територіального розвитку”.

У 2022 році було організовано онлайн-навчання „Основи кібербезпеки для представників державних органів” у партнерстві обласної військової адміністрації з CRDF Global (Фонду цивільних досліджень та розвитку США) в Україні та за підтримки НКЦК при РНБО України. Участь у навчанні взяли 142 працівники територіальних громад та структурних підрозділів обласної військової адміністрації з метою отримання базових знань із кібербезпеки та кібергігієни, володіння практичними навичками застосування основних підходів у кібербезпеці. Додаткове навчання було проведено з працівниками

Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України у Закарпатській області.

Закарпаття було представлено на міжнародній конференції „Цифрове партнерство з кібербезпеки та стійкості в регіонах”, яка відбулася у чеському місті Тельч. Відбувся обмін досвідом з провідними експертами країн ЄС і Східного партнерства та налагоджено співпрацю з чеською стороною у сфері кіберзахисту.

Проведено семінар, на якому були представлені теми: основні поняття кібербезпеки; класифікація кіберзлочинців; програмні та апаратні засоби захисту від кіберзлочинців; практичні поради запобігання кіберзлочинам. Проведено науково-методичний семінар для методистів шкіл області з питань „Основи кібербезпеки: кібергігієна та методи викладання” у партнерстві з CRDF Global (Фонду цивільних досліджень та розвитку США) в Україні за підтримки державного департаменту США та НКЦК при РНБО України.

Об'єкти критичної інфраструктури області, а також військові від початку повномасштабного російського вторгнення отримали 50 терміналів Starlink. Установками вже забезпечені лікарні, ОТЦК, управління поліції, обласна прокуратура, управління СБУ та інші. Завдяки терміналам працівники цих структур можуть завжди залишатися на зв'язку та продовжувати роботу.

Спільно із закарпатськими ІТ-розробниками, фахівцями Омега ТВ створено цифрове телебачення rkin.tv. У випадку збою чи відключення ефірного мовлення мешканці області матимуть безоплатний та безперешкодний доступ до ТВ.

За проектом Мінцифри „Wi-Fi в укриттях” 555 шкіл та садочків забезпечено інтернетом. Роутери та інше обладнання встановлено у 328 школах та 227 садочках.

Найбільше закладів зі швидкісним інтернетом за проектом „Wi-Fi в укриттях” в Ужгородському, Мукачівському й Хустському районах. До цієї ініціативи долучено також гірські громади області. Загалом забезпечено інтернетом більше 600 укриттів.

У процесі розробки портал „Допомога Закарпаття”, який дасть можливість: отримати необхідну інформацію в рамках єдиного посилання; подати заявку на надання допомоги ВПО в рамках регіону; можливість пошуку роботи для ВПО у Закарпатській області. Партнери та задіяні ресурси: Портал Дія, відкриті реєстри, інформаційна база облдержадміністрації. Основні конектори: пряме посилання, посилання через QR код. Базовий інтерфейс користувача побудований у рамках реалізації концепції „Хочу допомогти/Потребую допомоги”. Користувачі поділяються на дві ролі: ті хто може надати допомогу і ті, що її потребують. Для кожної із ролей визначається вид допомоги, яка може бути надана або отримана, ключова інформація, яка потрібна для надання або отримання допомоги. Управління порталом: функціонал порталу розроблений на базі WordPress – системи керування вмістом сайтів із відкритим кодом.

Зростають показники підвищення цифрової грамотності мешканців області. Тест на цифрову грамотність Цифрограм пройшли та отримали електронні сертифікати понад 30 тисяч закарпатців.

На території області впроваджується шеринг документів. Зокрема поділитися електронними документами уже можна в: сорока ЦНАПах, двадцяти чотирьох мобільних ЦНАПах та віддалених робочих місцях, шістдесяти семи медичних закладах, шістнадцяти установах, що надають комунальні послуги, десяти управліннях соціального захисту населення, десяти готелях тощо.

Впроваджено єдину інформаційну систему соціальної сфери області у підрозділах соціального захисту населення, а саме щодо отримання соціальних послуг для ВПО за місцем перебування. Продовжуються роботи щодо отримання всіх виплат та соціальних послуг.

Комплексна послуга „єМалятко” доступна у 20 ЦНАПах, у всіх ДРАЦС та всіх пологових будинках області. Це дозволило максимально спростити отримання послуг батьками та оптимізувати роботу органів державної влади та місцевого самоврядування. Державний сервіс „єМалятко” надає право оформити 9 послуг за однією заявою у ЦНАПі, пологовому будинку, відділі

ДРАЦС. Раніше, щоб скористатися цими державними послугами, батькам потрібно було відвідати 11 установ, зібрати 37 видів документів та витратити на це близько 10 днів.

Розпочато наповнення виконками територіальних громад та іншими установами Єдиного електронного всеукраїнського реєстру спортивних споруд.

Спільно з Мін'юстом проводяться роботи з впровадження кабінету е-БТІ в громадах області.